

Gjördu av- talur undir skeivum fortreytum

Løgfrøðiliga arbeiðsbólkurin, sum kannar bankafrágreiðingina, er nú komin fram á, at Landsstýrið hevur inngingið lániavtalurnar undir skeivum fortreytum. Bólkurin vísir á, at stjórnin visti nakað, sum Landsstýrið ikki visti. Løgmaður hevur sent soljóðandi skriv donsku stjórnina:

»Efter modtagelsen af beretningen vedrørende den færøske banksag har landsstyret igangsat det forudsatte arbejde for - for sit vedkommende - at foretage den vurdering, som er forudsat i § 2 i lov nr. 356 af 8. juni 1995 om undersøgelse af den færøske banksag.

Landsstyrets gennemgang af beretningen bevirker imidlertid, at vi allerede nu, for ikke at risikere at udsætte os for retlig passivitetsvirkning, finder det nødvendigt at påpege følgende over for rigsmyndighederne:

På grundlag af beretningen kan det bevis-mæssigt fastslås, at landsstyret gentagne gange har påtaget sig låneforpligtelser - på grundlag af urigtige og utilstrækkelige oplysninger. Det fremgår således af beretningen, at dette er tilfældet som følge af, at landsstyret ikke af rigsmyndighederne er gjort bekendt med væsentlige og relevante oplysninger, som rigsmyndighederne selv havde kendskab til eller burde have haft kendskab til, ligesom der er tale om anliggender, som rigsmyndighederne har ansvaret for.

Det er nærliggende, at fremlæggelse af rigtige oplysninger - på rette tidspunkter - ville have bevirket, at landsstyret ikke havde påtaget sig de omtalte låneforpligtelser. En naturlig følge af dette er, at landsstyret forbeholder sig at betragte sig som ikke forpligtet - helt eller delvist - af de indgåede låneaftaler m.v.

Nærværende tilkendegivelse er alene udtryk for en foreløbig og be-

grænset stillingtagen til de retlige følger af beretningen.

Beretningen giver i midlertid ikke landsstyret anledning til at modificere de betragninger, som kommer til udtryk i fælleserklæringerne fra møderne henholdsvis den 17. november 1994 (side 1; 3. afsnit) og den 3. november 1995 (side 3; 2. afsnit) mellem regeringen og Færøernes landsstyre.

Landsstyret har bemærket, at regeringen i Statsministeriets pressemeddelelse den 16. januar 1998 bl.a. har tilkendegivet, at regeringen snarest vil tage kontakt til landsstyret for at drøfte den rigtige procedure for at fastlægge en passende kompensation til landsstyret. Landsstyret afventer Statsministeriets tilbagemelding herom, og vi drøfter selvfølgelig gerne, hvorledes det videre forløb tilrettelægges.

Yderligere bemærkes, at der som følge af tidspunktet for fremkomsten af beretningen sammenholdt med de relevante omstændigheder muligvis kan foreligge en problemstilling vedrørende forældelse. Landsstyret har derfor truffet afale med sine juridiske rådgivere om at rette henvendelse til Statsministeriet og andre involverede parter med henblik på at sikre, at der indgås fornødne aftaler eller tages andre relevante skridt for at sikre, at forældelse af relevante krav ikke indtræder og at nødvendige undersøgelser og forhandlinger på grundlag af beretningen kan gennemføres.

Marita Petersen, fyrrverandi lögmaður:

- Fyri ein part vóru fortreytirnar skeivar

Marita Petersen heldur tað ikki vera nakað ivamál, at danska stjórnin visti meir enn hon lat Landsstýrið vita, tá partabævaumbýtið fór fram. Nú heldur lögfrøðiliga arbeiðsbólkurin tað vera rættast, at gera vart við skeivleikan, áðrenn málið er liðugt viðgjørt í Føroyum

DAGNY JOENSEN

Eftir tí, sum frættist í Landsstýrinum um brævið hjá lögmanni til donsku stjórnina, so verður nú gjørt vart við, at Landsstýrið í 1994 og 1995 undirskrivaðu avtalurnar undir skeivum fortreytum. Hvørt hetta skal fáa avleiðingar fyri avtalurnar sum heild, er ikki komið upp á tal enn.

Tað er lögfrøðiliga arbeiðsbólkurin, ið kannar frágreiðingina viðvíkjandi bankakanningini, sum í sín- um arbeiði er komin fram á, at áðurnevndu brotini í avtalunum eru gjørd undir skeivum fortreytum.

Danska stjórnin visti, at bankin hevði brúk fyri meira peningi, men segði einki um tað fyr Landsstýrinum.

- Eg havi skilt, at talan er bert um tann partin av avtalunum, sum er um partabævaumbýtið, ið nú verður gjørt vart við, sigur Marita Petersen í viðmerking til seinasta útspælið hjá lögmanni.

Tekur fyrivarni

- Av tí at hesin partur er so nær tengdur at avtalunum, vil Landsstýrið taka fyrivarni, áðrenn firmingarfreistin er av.

- Spurningurin er, um tað ber til at siga allar avtalurnar upp, tá ein partur er gjørdur undir skeivum fortreytum, sigur Marita Petersen.

- Ert tú samd við lögfrøðiliga arbeiðsbólkinn, um at mótmæla brotini í avtaluni?

- Tað er einki ivamál. Tá vit í Landsstýrinum gjørdur avtaluna í 1994, vóru vit ógvuliga ivasom við yvir-tøkuna, tí vit vistu ikki, hvussu stóðan var í bankanum.

- Hetta gjørdur vit eisini donsku stjórnina vart við, og vit bóðu Den Danske Bank á fund um málið. Teir søgdu,

sum kunnugt, at bankin ikki hevði brúk fyri meira peningi, og at tað var ein góður handil fyri okkum, sigur Marita Petersen

Tað visti Mogens Lyketoft, figgjarmálaráðharri, ikki var rætta svarið, men segði einki fyri føroyingunum. Danska stjórnin legði hinvegin trýst á føroyingar, um at taka eina avgerð, og tá føroyingar sum kunnugt vóru í tíðarneyð, varð avgerð tikin um at fremja partabævaumbýtið.

Trupulleikin var, at Landsstýrið ikki visti tað, sum danska stjórnin visti - nevniliga, at brúk fór at vera fyri sløkum trimum mia. krónum.

Virdu ikki føroyingar

- Danir virdu okkum ikki so frægt, at teir søgdu okkum tað, sigur Marita Petersen.

Hon er sannførd um, at hevði Landsstýrið havt ta vitan, sum danska stjórnin og Den Danske Bank høvdu, so høvdu føroyingar kunnað tikið aðra stöðu.

- Tá høvdu vit kanska drigið donsku stjórnina inn í málið, og so hevði stóðan verið ein onnur.

- Í dag vita vit, at danski Tjóðbankan forsøkti sínar skyldur - og somuleiðis Figgjareftirlitið, sigur Marita Petersen.

- Hvat heldur tú um, at Knud Sørensen, stjóri í Den Danske Bank, sigur við Sosíalinn, at teir hava reint mjøl í posanum?

- Sanniliga fer Den Danske Bank ikki at geva við dýrnam. Tað, at bankin nú vil geva 200 mio. krónur til gávus, er ikki tekin um, at bankin hevur reint mjøl í posanum. Hví skulu teir annars givið føroyingum 200 mio. krónur?

- Tað er greitt, at hetta er

ein ásannan av, at teir hava gjørt skeivt móti okkum, sigur Marita Petersen.

Vit krevja endurgjald

Finnbogi Ísakson, tinglimur fri Tjóðveldisflokkinn, var landsstýrismaður og við til at undirskriva tvær avtalur.

Hann sigur í stuttari viðmerking, at hann tekur undir við mótmælinum.

- Tey lán, sum vit tóku fyri at bjarga bankanum, skulu vit ikki gjalda.

Tað merkir, at føroyingar kunnu reisa karv um at fáa endurgjaldið 1,2 mio. krónur, umframt rentur og avdrag, umleið 300 - 400 mio. krónur, sum danir mugu

gjalda, sigur Finnbogi Ísakson.

Hann heldur annars at bankakanningin - hóast onga niðurstøðu - greitt prógvar, at føroyingar vóru snyttir.

- Hvat heldur tú um at stjórnin í Den Danske Bank sigur, at teir hava reint mjøl í posanum?

- Tað er bert ein pástandur, sum tú kanst rokna við at ein bankastjóri sigur.

- Ein og hvør, sum er skuldsuttur fyri at vera sekur, sigur seg at vera ósekan. Tað er vanligt, sigur Finnbogi Ísakson.

Landsstýrið mótmælir

Sambært brævinum frá lögmanni til donsku stjórnina friggjadagin, verður víst til tvey petti í avtalunum millum Landsstýrið og donsku stjórnina.

Í fyrru avtaluni frá 17. november 1994, er soljóðandi: „Gældsbyrden er en stor belastning for det færøske samfund. Landsstyret har fremsat ønske om, at staten eftergiver en del af den gæld, der kan henføres til rekapitaliseringen af den færøske banksektor, idet Landsstyret har henvist til, at pengeinstituttlovgivning (herunder tilsyn) er et rigsanliggende. Det er Landsstyrets opfattelse, at landskassen har båret en uforholdsmæssig stor andel af omkostningerne ved de færøske bankers krise. Landsstyret har fremsat ønske om, at bankgælden anses for parkeret, indtil der opnås en afklaring i bankundersøgelsesagen.“

I avtaluni frá 3. november

1995, verður víst til sama mál: „Landsstyret betragter banksektoren som et rigsanliggende og har derfor fremsat ønske om, at staten eftergiver en del af den gæld, der kan henføres til rekapitaliseringen af den færøske banksektor. Det er Landsstyrets opfattelse, at landskassen har båret en uforholdsmæssig stor andel af omkostningerne ved de færøske bankers krise. Landsstyret har fremsat ønske om, at bankgælden anses for parkeret, indtil der opnås en afklaring i bankundersøgelsesagen.“